

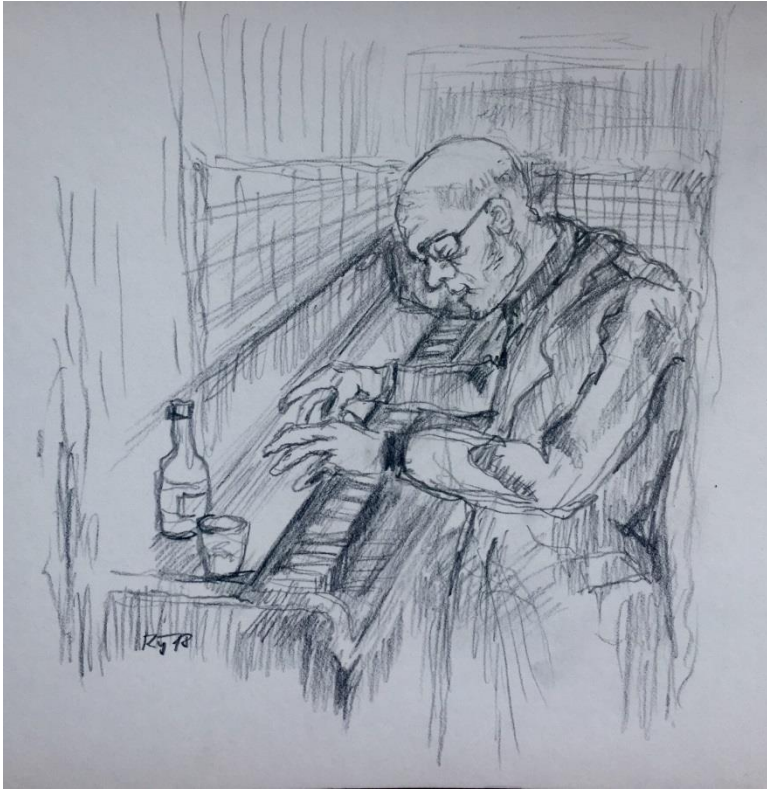

IRENA MONDEKOVÁ
ETUDA
VZTEKLÉHO PSA

IRENA MONDEKOVÁ

ETUDA VZTEKLÉHO
PSA

ETUDA VZTEKLÉHO PSA

Poslední den roku visela všude, snad i na křišťalových lustrech Radia Palace, tíha očekávání. Naděje, že se něco změní. Teď hned, o půlnoci či snad od zítřka?

Klavírista David Bezouška, ustrojen do žaketu, preludoval jednoduché melodie kabaretních písní. Hrál jen k poslechu

v koncertním sále hotelu. Lidé, kteří mu seděli v zádech, hlučeli. Snažil se nevšímat si toho. Nakonec mu mohou být ukradeni stejně, jako je lhostejný on jim.

Číšník Petr otevíral lahve sektu. Přinesl klavíristovi sodovku a starostlivě na něj pohlédl. David měl vyprahlé patro, ale během hry se nemohl napít. Spíš než žízeň cítil znechucení z lidí, kteří necítí jeho umění. Než ukončil předposlední dvacetiminutovku večera, nápoj byl bez bublinek. Vstal a naučeným pohybem se obecenstvu uklonil. Hladce vyholenou tvář donutil k úsměvu. Několik žen zatleskalo. Dnes mu byly lhostejné. Obrátil do sebe minerálku. Žízeň vzrůstala. Jeden panák neublíží. Zamířil k baru ve vedlejší místnosti Radia Palace.

„Doneseš mi do kumbálu vodku, Petře? Nechci, aby hosté viděli, že piju. Už je nechci ani vidět, natož poslouchat nějaké poznámky,“ ulevil si a proklouznul barem.

Číšník přikývnul. V duchu se pokřižoval. Tak je to tady - Bezouškův den. A zrovna na Silvestra! Nedá se odhadnout dopředu, kdy to přijde, asi jako vichřice nebo rovnou tornádo. Naštěstí je to úkaz právě tak vzácný. Chlast v něm stejně hraje jen malou roli. Je vcelku nepodstatnou součástí, která jen zamíchá sedlinou kdesi na dně, a podpoří její bouřlivou cestu ven na světlo boží.

Položil na tácek vánoční ubrousek a skleničku. Z lednice vyndal láhev vodky a postavil vedle k ní, aby i pití ve skladu mělo glanc, když už porušil interní nařízení. Unaveným krokem došel dozadu, kde na bedně s víny seděl klavírista. Byl hezký, tenhle šarmantní chlapík kolem čtyřicítky. Mohl by flirtovat s kteroukoliv lázeňskou

pacientkou, tak dobře vypadal. Obličej a ruce pěstěné, blond vlasy kvůli vystoupení evidentně čerstvě přistřižené.

Ve výrazu tváře dominovaly modré oči, modré jako průzračná led světlýka. Ty oči, jindy netečné, vypovídaly o všem. Kdyby pohled mohl zabíjet, kavárna by se proměnila v místo hromadné vraždy.

„Nemusel jsi brát servítky, kvůli mně určitě ne, znáš mne od dětství a víš, že si nepotrpím na móresy...“ pověděl Petrovi. „Stačila jen láhev.“

„To víš, zvyk je železná košile,“ pousmál se. „Davide, neblázni... už jen poslední blok hudby, a máš padla. Vydrž,“ pokoušel se zachránit situaci.

„Jak já je nesnáším... ty nafoukance, ignoranty, co nestráví ani Stravinskýho, natož Sibelia.“ Pár loků z hrdla láhve. Vztek, kterým se dusil, šlehal jako plamenomet z jeho úst. „Debussyho na ně, a Pucciniho! Piccolo tango!“

„Běž domů, omluvím tě, že ti nebylo dobře, ano,“ naklonil se k hudebníkovi číšník.

„Jsem v pořádku, nebo se ti snad něco nezdá? Dohraju svoje, a pak půjdu.“

Vstal z provizorního sedátka, ve tváři bledší než jindy. Láhev zůstala ve skladu.

„Jistě, hlavně pospěš, pauza skončila.“ Malér, to bude zase malér, a na mojí směně, pomyslel si. Když bude nejhůř, zakročím.

Petr nenápadně sledoval klavíristu přes tabule oken, která oddělovala sál od kavárny.

Ten jaksi zpupně kývnul bradou místo obvyklé úklony, a usedl k piánu. A pak se do toho opřel. Prsty klouzaly po klávesnici čím dál rychleji...hrály něco úplně jiného, než bylo uvedeno v programu. Byla to čirá improvizace, stále temperamentnější a divočejší.

Hluk lidí, kteří se do té doby při poslechu mezi sebou bavili, postupně utichal.

Bezouškovo tělo se ohýbalo, jako by se do něj opíral vítr. V uších mu zněla slova, která řekl kamarádovi – dohraju, a pak půjdu...

Kam? K ní do vily? K ní, která si mne prostě koupila, neúspěšného klavíristu okresního formátu?

Pravačkou bříknul do klávesnice... K bohaté ošklivé ženské, která ani nechce mít děti? K dědičce činžáků?

Zaryl prsty do hloubi klavíru.

K právníce, studené jak psí čumák, co nemá ani páru o umění? Šofér, nákupčí a milenec ve dnech, kdy nemám vystoupení? Ani vařit se nenaučila, madam s hódně vysokým čelem.

I to jméno si nechala svoje, Bezouška jí připadá směšné. Občas má tak pitomé otázky: máš uši nebo ne? Potom mne zatahá za boltce a pištivě se směje. Všechno na mě jí připadá směšné. Nejsměšnější jsem ovšem já sám. Přistoupil jsem na všechno, abych měl jednoduchý život. Kašparem doma i v zaměstnání. Jediný, kdo mne respektuje je Argo, můj rotwajler. Alespoň psa jsem si vybojoval.

David Bezouška burácivě mlátil do klavíru. Jeho obličej, brunátný vztekem a zklamáním, sledoval přes sklo kamarád číšník z prázdné kavárny.

Posluchači postupně zmlkli. Nejprve měli za to, že klavírista předvádí nějakou avantgardní skladbičku jako silvestrovské zpestření. Někteří se zasmáli. Etuda zněla jako štěkot vzteklého čokla, štěkot, který se smísil s vlastní dutou ozvěnou v prázdné láhvi.

Po chvíli pochopili, že něco není v pořádku. Kroutili hlavou, odcházeli do salonku, kde byl připraven půlnoční přípitek. Bezouška skončil zhroucený, s hlavou a lokty na klavíru. Jeho tělo se otřásalo nehlasnými vzlyky.

Půlnoc odstartovala pyrotechnickou produkci před hotelem. Hosté se vyhrnuli na terasu.

Číšník nahlédl do sálu s piánem, kamarád tam už nebyl. Seběhnul po schodech, aby se podíval po Davidovi. Objevil ho stojícího venku před budovou. Sledoval ohňostroj. Pomyslel na Arga, určitě je sám a bojí se.

Po chvíli ho roztrásl vítr vanoucí z Klínovce.

„Odvezu tě, Davide,“ řekl Petr. „Mám za hotelem auto.“ Kličkovali po hlavní třídě kolonády mezi objímajícími se lidmi. U rozsvíceného vánočního stromu si přiřukávali sektem. Snad nikdo nebyl sám.

Na konci městečka zastavili u prvorepublikové vily. Okna byla zhasnuta. Nečekala na něj. Nebylo to poprvé.

„Hned budu zpátky,“ oznámil David, již zcela střízlivý, Petrovi. Ten mu pohlédl do obličeje a přikývnul. Už se o kamaráda nebál.

Po tmavé obloze ještě sem tam prolétla zpozdilá raketa.

Stáhnul okénko a zapálil si. Když dokouřil, byl David zpět. V jedné ruce nesl kufr, ve druhé vedl Arga.

„Chci zjistit, kdo jsem.“

Sedli si dozadu, pes důstojně bok po boku vedle svého pána. Olíznul Davidovi obličej. Auto se rozjelo... vstříc novému roku.

DOTEK

Pozdravila a vešla do rehabilitační pracovny, byla první na řadě.

„Dobrý den, paní Janišová, pojdte dál. Máte předepsanou mobilizaci periferních kloubů na ruku, neboli posilování drobných kloubů prstů. Posadte se proti mně a položte ruce na lehátko,“ pousmál se mladý muž a usedl z druhé strany tak, že se jejich kolena skoro dotýkala.

V místnosti bylo pološero, chuchvalce husté mlhy z blízkých hor se ještě válely v ulicích městečka. Nerozsvítil, jako by světla zářivek v časnou ranní hodinu obtěžovala.

Uchopil její dlaň do své. Na ruce byly zřetelné mozoly a artritické změny. Zpytavě se podíval ženě do tváře. Ostýchavě sklopila zrak. Bral do svých dlaní postupně prst za prstem, jemně manipuloval kloubky a citlivě reagoval na bolestivé reakce.

Seděla na kulaté židličce jako paralyzovaná. Naklonil se nad její pravou rukou. Kradmo prohlížela terapeutův jemný, skoro dívčí obličej. Delší zvlněné vlasy téměř úplně skryly několik vrásek na čele. „Je starší, než jsem si původně myslela, možná jako já...“ udiveně zauvažovala. Nemluvili a ani z chodby sanatoria dovnitř

nedoléhaly žádné zvuky. Ženě se zdálo, jako by část postavy muže naproti zářila něčím rozjasňujícím, napadala ji slova jako aura či fluidum. Jejím tělem proudil velice příjemný a slastný pocit, jako ve snu, ze kterého se nechce probudit.

Zavřela víčka. Nezvykle jemné a zvláštní doteky vyvolaly vlnu lítosti, dokonce snad sebelítosti. Než si to vůbec připustila, slzy jí tichounce, bez vzlyků, odkapávaly, jako když nelze utáhnout vodovodní kohoutek. Potřebovala by brečet – velmi, velmi dlouho... jen pláč může ulevit pocitu osamocení, marnosti jejího života. Cítila se trapně a snažila ovládnout. Všechno marné. Seděla jako pěna, odevzdaně, a doufala, že se na ni terapeut nepodívá. Viděla z blízkosti pár centimetrů jeho hlavu a klikatou pěšinku ve vlasech. Určitě poznal, že brečí, a z vrozeného taktu předstírá, že se nic neděje. Takovou bláznivou ženskou tady ještě neměl.

Po dvaceti minutách položil její druhou ruku na prostěradlo. Vylovil z kalhot kapesník, utřel si nos a obě oči. Ženu to dojalo. Nemýlila se v něm, soucítil s ní, neznámou... Terapeut podal pacientce kartu. Odešla na chodbu jako v tranzu, vyčerpaná, ale zbavená letitých usazenin lhostejnosti a nelásky. Samou lehkostí by se mohla vznést.

Muž v bílém oblečení si umyl ruce a otevřel okno. Větral po každém klientovi. Slunce se vynořilo z mlžných záclon. Osvětlo lesní kapli na protějším kopci. Ten pohled měl rád, jako vedoucí

terapeut si vybral pracovnu právě kvůli tomu. Napustil vodu do konvice. Uvaří silný čaj s medem, něco na něj už dva dny leze. Měl co dělat, aby neutíral nos v jednom kuse, když masíroval ruce té zamklé paní. Podivil se: zvláštní, ani se nerozloučila. Vylovil sáček čaje z hrnku a otevřel dveře.

„Další, prosím...“

RŮŽA

Shrbená žena koukla ven přes ušmudlané okenní sklo. Stmívá se. Nalámala kostnatými prsty pár suchých větviček a přiložila. Kopla do otlučených dveří a klika, jen tak halabala nasazená, vypadla na zem. Babka začala sakrovat. Po chvíli snažení se dveře konečně otevřely.

„Jutuuuš, Bubuuš, Péééto!“ Některé z patnácti koček už čekaly na zápraží. Přes den lovily ptáčky a myši v zarostlé zahradě, ale v noci spaly s Růžou uvnitř domku. Takhle to šlo v jejich společném životě den za dnem, večer za večerem. Když chlupaté společnice vkračely s noblesou šlechtičen dovnitř, zabouchla vchodové dveře a zavřela na jednoduchou petlici. Nebála se. Celé roky ji nikdo nenavštěvoval. Možná celá desetiletí. Měla jen kočky a velkou slabost pro ně.

Vrazila tupý nožík do tatry, konzervovaného mléka, a s obtížemi udělala ve víčku dvě dírky. Nalila ho do pekáče a zahustila dvěma, na mrňavé kousky nalámanými, rohlíky. Vlažnou vodou rozředila obsah plechovky. Kočky se v přítmi chodbičky pustily do jídla.

Babka ponořila ruce do kýble s dešťovou vodou, opláchla je a trošku chrstla i na obličej. Utřela se do starého děravého hadru. Tak, naposledy přiložit, a jde se spát. Větvičky, které naládovala do kamínek, byly tak slabé, že brzy shoří.

Vrstva matrací na holé zemi tvořila letiště. Růža se zahrabala do nevábně vyhlížejících navlhých dek a čekala. Chvěla se chladem. Kočky, které pozorovala ve svitu petrolejky, se olizovaly, jak u nich bylo po jídle zvykem. Seděly na zemi, stole, dvě skočily na skříň.

První přišel žíhaný Péťa. Pak Flíček, a Puťa, bílá flekatá hrouda. Kočky se postupně skládaly kolem vyschlého starého těla, babka každou pohladila a promlouvala k nim.

„Puťo, nesyč na Flíčka!“ klepla prstem po hlavě bílou kočku. „Ty zlobíš. Pocem, vyberu ti blechy,“ přitáhla tlustou Puťu rázně k sobě a zkušeně šátrala v chlupcích kolem páteře na hřbetě. Občas po hmatu něco rozmáčkla v prstech. Měla ve vybírání parazitů letitou praxi.

Puťu za chvíli přestalo vyhledávání blech bavit, a vzepřela se. Vytasila drápky a škrábla Růžu do ruky.

Babka měla u provizorního lože na zemi připravenou hůlku, chňapla po ní a vzpurnou kočku přetáhla.

„Sypej, sypejte všichni!“ nadávala a kočky se rozutekly po místnosti. Hůlku dobře znaly.

Jen jedna zůstala, zpola zakrytá dekou. Babka ji pohladila po hlavě.

„Lízo, ty má nejmilejší, ty vždycky zůstaneš. Jsi hodná. Ne jako ostatní. Jsi hodnější, než byl můj manžel. Odešel po válce za jinou. Pak se všechno změnilo. No, stejně si s ním ta nová ženská neužila, mrcha jedna. Když za ní zas jednou jel, srazil ho vlak.“

Vyndala zpod polštáře hadřík, co kdysi býval kapesníkem, a hlasitě se vysmrkala.

Druhou rukou objala Lízu.

„Bývali tu se mnou mí hoši, Vašík a Fanda. Strašně zlobili, pořád běhali po zahradě, nechtěli se mnou zůstat doma. Tak jsem je vždycky za jednu nožku uvázala ke stolu, kolem kotníku pořádně utáhla.

Jenže pak přišli z výboru a děti mi vzali. Že prej je týráš! Kdepak, jen jsem chtěla, aby poslouchaly a taky aby nechodily do školy. Hošíky někam odvezli, už jsem je neviděla, Lízo.“

V nastalém klidu se kočky vracely na lože. Přitiskly svá těla na babčino a spokojeně vrněly.

Jen Líza se neozývala. Byla natažená a studená, s vystouplým břichem. Před týdnem prodělala těžký porod. Nepřežila a kořata zůstala uvnitř. Růžina chorobná vášeň jí nedovolila kočku zakopat. Věřila, že se nejmilejší zvíře znovu probudí, a tak ji večer co večer zahřívala v peřinách.

Zhasila petrolejku a znovu si lehla. Končil jeden z obyčejných osamělých teskných večerů. V domku na okraji městečka a po zahradě se roztáhla tma.

DVOJÍ IMAGINACE

Maringotka v rohu zahrady u omšelého domku sloužila jako výminek. S cirkusem kdysi scestovala všechny země Evropy. Na stěně visí zarámovány tři vybledlé černobílé fotografie. Zprava: bělovlasý principál s knírkem a dětskýma očima, zakladatel cirkusu Karel Kludský. Rodem polský šlechtic. Měl dvacet dětí. Starý muž v maringotce je jedním v řadě potomků. Na druhé fotografii krmí jeho manželka Elsa, krasavice s dlouhými vlasy, slůně z láhve pro děti. Na třetím snímku je zachycená pyramida ze sloních těl, jak ji kdysi dávno v šapitó secvičil se svými zvířaty.

Vstal z dřevěné stoličky a přiložil voňavé polínko do kamen. Dva chundelatí psíci vyskočili ze země v okamžiku, kdy se zvednul jejich pán. Předními tlapkami poprosili a dostali piškoty. Pod oknem se v bedničce popelila nemocná slepice.

„Povídej, dědo, jak to bylo se slony, když hráli fotbal na tom náměstí tehdy v Itálii,“ škemrá z otomanu okatý chlapec. Má zavázaný krk. Nedal jinak, než že bude stonat u prarodičů.

Elsa v saténové halence nalila vnukovi bylinný čaj. Věděla, že od ní ho bez řečí vypije.

„Nenech se přemlouvat, také si ráda vyslechnu, jak to bylo,“ blýskly v pološeru večera její výrazně nalíčené rty a oči. I když to uslyším po sto padesáté, dodala v duchu.

Důchodkyně u nich ve vsi nechodí namalované, jen Elsa ano. Patří to k ní, vždyť její tvář musela zářit ve světlech reflektorů i v poslední řadě v manéži...

„Mezi světovými válkami Cirkus Kludský hostoval v Turinu. Byl jsem docela malý, možná jako ty, špunte,“ usmál se děd na vnuka do peřin.

„Potřebovali jsme pořádný sukces, a tak jsme den před představením vedli naše slony přes největší náměstí v Turinu. Měla to být dobrá reklama. Šli pěkně za sebou, vedeni obrovskou indickou slonicí Bejby, nejchytřejší z nich. Pracoval jsem s ní pětáctýřicet roků,“ zasnul se vypravěč. Ustrnul čaj z velikého hrnku a utřel do rukávu ústa v hladce vyholené tváři.

„Na dvacet slonů si to štrádovalo přes tržiště,“ pokračoval, „a všímavý Jumbo uviděl velikánkou hromadu melounů. Dostal chuť na svačinku a jeden meloun popadnul chobotem. Ne seshora ovocné pyramidy, ale zespodu. Melouny se začaly kutálet po rynku. Mahautové marně vykřikovali povely, Jumbo podal chobotem meloun družce Nelly a ta zas dál. Za chvíli se náměstí proměnilo ve hřiště. Sloni přihrávali jeden druhému, jako by to byly míče, a s chutí baštili. Že se toho hodně rozbilo a pošlapalo, to je jasné. Dlažba zalepená sladkou šťávou, sloni zapatlaní až za ušiskama, ale spokojení. Principál musel škodu uhradit. Ale ten úspěch! Dva týdny bylo v cirkuse vyprodáno. Každý chtěl vidět ty slony, kteří hráli na náměstí v Turínu melounový fotbal.“

„A umíš ještě jména našich slonů, dědo?“